

Prima instanță: Judecătoria Strășeni (jud. M. Grosu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Vascan, V. Negru, A. Bostan)

DECIZIE

02 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței:

Judecători:

Tatiana Vieru

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Cariera Micăuți” împotriva încheierii din 16 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat Specializată de Executare a Lucrărilor de Explozie „INMEX” împotriva Societății pe Acțiuni „Cariera Micăuți” cu privire la încasarea datoriei, penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La data de 26 martie 2015, ÎS „INMEX” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SA „Cariera Micăuți”, solicitând încasarea datoriei în mărime de 212265,27 lei, penalității de întârziere în mărime de 15342,83 lei și cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 6828,24 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la data de 23 octombrie 2014, ÎS „INMEX” a încheiat cu SA „Cariera Micăuți” contractul nr. 24 de prestare a lucrărilor de explozie, stabilind termenul scadent pentru data de 31 decembrie 2014.

Conform pct. 15 al contractului, s-a convenit că lucrările de explozie se efectuează cu plata finală în decurs de 30 zile lucrătoare.

Afirmă reclamantul că, în baza pct.16 al aceluiași contract este îndreptățit să calculeze și să factureze penalitatea de întârziere a plății în mărime de 0,1% din valoarea neachitată per zi de întârziere.

Menționează că, în vederea executării contractului, au efectuat lucrări de explozie ce constituie obiectul contractului, conform actelor ce confirmă îndeplinirea lucrărilor de explozie, precum și facturile fiscale.

Relatează că, și-a onorat obligațiile față de pîrît asumate conform contractului încheiat, însă ultimul nu și-a onorat obligațiile sale.

La data de 29 ianuarie 2015, a expediat o reclamație pîrîtului, solicitând restituirea datoriei, dar care a rămas fără executare.

Indică că, datoria constituie 212265,27 lei, conform actului de verificare a decontărilor reciproce din 17 februarie 2015.

Prin hotărârea din 11 mai 2015 a judecătoriei Strășeni s-a încasat din contul SA „Cariera Micăuți” în beneficiul ÎS „INMEX” datoria în mărime de 212265,27 lei, penalitatea de întârziere în mărime de 15342,83 lei, taxa de stat în mărime de 6828,24 lei, în total suma de 234436,34 lei.

La data de 11 iunie 2015, SA „Cariera Micăuți” a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 11 mai 2015 a judecătoriei Strășeni, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii integral.

Prin încheierea din 11 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de SA „Cariera Micăuți” și s-a oferit termen până la data de 16 decembrie 2015 ora 12:00 pentru prezentarea cererii de apel motivată.

Prin încheierea din 16 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de SA „Cariera Micăuți”, din motiv că SA „Cariera Micăuți” nu a executat în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii din 11 noiembrie 2015, ce țin de prezentarea apelului motivat.

La data de 24 decembrie 2015, SA „Cariera Micăuți”, prin intermediul reprezentantului Valentin Cara, a declarat recurs împotriva încheierii din 16 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudicare.

În motivarea recursului s-a invocat că prin încheierea din 16 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău i se încalcă dreptul la un proces echitabil, care este unul din elementele fundamentale ale supremației dreptului și prevede că orice persoană are dreptul la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv, adică orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, rezultând din prevederile art. 6 § 1 și art. 13 CEDO.

Menționează că, în conformitate cu art. 130 în coroborare cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată și urmează să conțină, în special, circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe și legile de care s-a călăuzit instanță.

Remarcă că, din interpretarea art. 6 CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz, 26).

Consideră că, Curtea de Apel Chișinău a încălcat normele de drept material și normele de drept procedural. Afirmă în acest sens că, în partea motivată a încheierii, instanța de apel face trimitere la faptul că în adresa recurentului a fost expediată încheierea prin care cererii de apel nu i s-a dat curs, iar recurentul trebuie să prezinte cererea de apel motivată și să achite taxa de stat până la data de 16 decembrie 2015.

Indică că, încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel a fost transmisă târziu, iar reprezentantul recurentului nu a reușit să platească taxa de stat și să prezinte apelul motivat.

Specifică că, nu a primit hotărârea motivată a primei instanțe, însă cererea de apel a fost depusă în termen, iar, în opinia sa, Curtea de Apel a încălcat dreptul recurentului privind accesul liber la justiție, interpretând eronat prevederile art. art.368-369 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea la data de 16 decembrie 2015, iar recursul a fost declarat de SA „Cariera Micăuți” la data de 24 decembrie 2015, ceea ce denotă că este în termen.

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de SA „Cariera Micăuți” neîntemeiat și pasibil de fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

În conformitate cu art. 426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 11 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de SA „Cariera Micăuți” și i s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate, stabilindu-i un termen până la data de 16 decembrie 2015, ora 12:00 (f.d.82-83).

Prin încheierea din 16 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de SA „Cariera Micăuți” împotriva hotărârii din 11 mai 2015 a judecătoriei Strășeni, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate conform încheierii din 11 noiembrie 2015 (f.d.89-92).

Ca temei de restituire a cererii de apel, instanța de apel a invocat că apelantul nu a prezentat cererea de apel motivată în termenul stabilit (f.d.92).

Colegiul reiterează și prevederile art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, care stipulează oportunitatea acordării apelantului unui termen pentru lichidarea neajunsurilor.

La caz, Colegiul reține că legislația în vigoare nu stabilește un termen expres pentru înlăturarea neajunsurilor, dar se presupune a fi un termen rezonabil și

suficient pentru apelant pentru a efectua anumite acțiuni procesuale prealabil desfășurării ședinței de examinare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 110 Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 alin. (1) Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Cu referire la argumentul recurentului precum că nu a reușit să prezinte în termen apelul motivat, Colegiul îl consideră lipsit de suport probant, în condițiile când încheierea din 11 noiembrie 2015 prin care nu s-a dat curs cererii de apel depuse și s-a oferit termen SA „Cariera Micăuți” pentru prezentarea apelului motivat până la data de 16 decembrie 2015, a fost recepționată de către SA „Cariera Micăuți” la data de 27 noiembrie 2015, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție (f.d.85).

În atare circumstanțe, nu poate fi invocat lipsa unui termen rezonabil în înlăturarea neajunsurilor în conformitate cu prevederile art. art.365, 368 Cod de procedură civilă, rezultând din data recepționării încheierii - 27 noiembrie 2015 și termenul limită acordat pentru înlăturarea neajunsurilor-16 decembrie 2015.

Prin urmare, Colegiul concluzionează că SA „Cariera Micăuți” nu i s-a îngădit accesul la justiție, argument invocat în cererea de recurs, în condițiile când termenul acordat a fost mai mult ca suficient pentru executarea indicațiilor conform încheierii din 11 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

La caz, Colegiul apreciază ca fiind justă și constatarea instanței de apel referitor la faptul că apelantul SA „Cariera Micăuți” a avut suficient termen pentru depunerea apelului motivat, în condițiile când cererea de apel nemotivat împotriva hotărârii din 11 mai 2015 a judecătoriei Strășeni a fost depusă la data de 11 iunie 2015.

Întru susținerea celor expuse, Colegiul conchide că prin prisma art.6 CEDO, accesul liber la justiție implică și obligația din partea justițiabilului de a se folosi cu bună credință de drepturile sale procedurale și a da dovadă de diligență în realizarea acestora.

Colegiul notează în acest context că recurentul SA „Cariera Micăuți”, fiind conștient de depunerea la data de 11 iunie 2015 a cererii de apel nemotivate și cunoscând despre necesitatea prezentării apelului motivat întru realizarea drepturilor sale, avea obligația de a întreprinde măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt însă eludat de către acesta, ceea ce a generat restituirea cererii de apel.

Mai mult, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cazul Kreuz contra Poloniei, nr. 28249/95, cazul Golder și Z contra Marii Britanii, cazul Malahov contra Moldovei, nr. 32268/02), dreptul la un tribunal nu este absolut. Aceasta prin natura sa poate fi supus limitărilor, deoarece dreptul de acces la justiție, prin sine, cere reglementare din partea statului.

Astfel, Colegiul reiterează că prin încheierea din 11 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, apelantului SA „Cariera Micăuți” nu i s-a acordat decât un termen

suplimentar pentru prezentarea apelului motivat pînă la data de 16 decembrie 2015, în condițiile cînd legea obligă apelantul încă la depunerea cererii de apel de a indica motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază apelul, în conformitate cu art. 365 alin.(1) lit.d) Cod de procedură civilă.

Tot aici, este de menționat că în cadrul ședinței de judecată din 07 octombrie 2015 a instanței de apel, reprezentantul apelantului SA „Cariera Micăuți” a solicitat termen pentru prezentarea cererii de apel motivată (f.d.73), cererea fiind admisă de instanța de apel și s-a dispus acordarea termenului suplimentar pentru prezentarea apelului motivat pînă la data de 11 noiembrie 2015 (f.d.73).

Sub acest aspect și ținînd cont de faptul că indicațiile instanței de apel conform încheierii din 11 noiembrie 2015 privind prezentarea apelului motivat nu au fost executate în termen, Colegiul relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea din 16 decembrie 2015 privind restituirea cererii de apel, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, în conformitate cu art. 27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rînd a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

Colegiul apreciază ca fiind irelevant argumentul recurentului referitor la faptul că actul de dispoziție nu ar corespunde prevederilor art. art.130, 239 Cod de procedură civilă, în condițiile cînd încheierea instanței de apel este adoptată conform prevederilor legale.

În această ordine de idei, Colegiul reține că argumentele invocate în cererea de recurs, indică direct la nerespectarea de apelant/recurent a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind restituirea SA „Cariera Micăuți” a cererii de apel, este întemeiată și adoptată cu respectarea cadrului legal, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de SA „Cariera Micăuți”, cu menținerea încheierii din 16 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de SA „Cariera Micăuți”.

Se menține încheierea din 16 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat Specializată de Executare a Lucrărilor de Explozie „INMEX” împotriva Societății pe Acțiuni „Cariera Micăuți” cu privire la încasarea datoriei, penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii

Galina Stratulat

Oleg Sternioală